



Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. I. Tridentinum præcipit absque irritatione, ut in posterum antequam Matrimonium contrahatur, ter à proprio Parocho contrahentium, tribus continuis diebus festivis, in Ecclesia, inter Missarum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

SECTIO X. DE DENUNTIATIONIBUS.

I.
Quid sint
denuntiatio-
nes.

Denuntiationes, siue publica-
tiones, proclamationes vocan-
tur vel propositiones, quibus
in Ecclesia, publicè prolatis
nominibus viri & feminae, in-
ter se contrahere Matrimonium cupien-
tium, cunctis indicitur, ut si qui fortè no-
verint aliquid impedimentum inter eos ad-
esse, debeant illud revelare, ne videlicet fe-
quatur Matrimonium inter eos, qui impedi-
turi fortè sint.

Præcepta
sunt in
Concil. La-
ter.

Porro has denuntiationes præceptas fuis-
se in Concilio generali Lateranensi sub In-
nocent. III. c. 51. (& refertur c. fin. de Clan-
dest. despons.) nemo dubitat. Hæc sunt
verba Pontificis: *Prædecessorum nostrorum
vestigis inherendo clandestina conjugia peni-
tus inibemus: prohibentes etiam, ne quis Sa-
cerdos talibus interesse præsumat. Quare spe-
ciale quorundam locorum consuetudinem ad
alia generaliter prorogando: Statuimus, ut
cum Matrimonia fuerint contrahenda in Ec-
clesiis per Presbyteros publicè proponantur, com-
petenti termino præfinito, ut infra illum, qui
voluerint & valuerint, legitimum impedimentum
opponant, & ipsi Presbyteri nihilominus investi-
gant, utrum aliquid impedimentum obsistat.*

Abbas.

Sed quia in multis Dioecesibus, ut refert
Abbas eod. cap. fin. n. 9. hæc denuntiationes
in desertudinem abierant, idèd Decretum
istud innovavit Tridentinum sess. 24. c. 1.
de Reform. Matrimonii, ut ostendo sequenti
Conclusione, quæ talis est:

CONCLUSIO I.

Tridentinum præcipit absque irri-
tatione, ut in posterum ante-
quam Matrimonium contra-
hatur, ter à proprio Parocho
contrahentium, tribus conti-
nuis diebus festivis, in Ecclesia,
inter Missarum solemnias, pu-
blicè denuntietur, inter quos
Matrimonium sit contrahen-
dum.

2.

Sunt ipsa verba Tridentini his duobus
exceptis: *Absque irritatione.* Igitur de
præcepto non est relictus ambigendi locus.
Dubitatur autem de irritatione, propter di-

versas rationes, quas inferius examinabimus
postquam certitudo nostræ Conclusio-
nis fuerit solidis rationibus demonstrata.

Hæc autem sit prima ratio: quia cum
Matrimonium omnis denuntiationibus
validum esset omni jure, ab eo recedendum
non est absque manifesto Decreto irritanti.
Tridentinum autem non manifestè irritans
immo contrarium ex illo colligitur: cum
enim ageret de denuntiationibus præ-
sentibus, & de præsentia Parochi & notarii
in Decreto irritanti solius præsentiam
nit; ergo &c.

Et confirmatur; quia Tridentinum
denuntiationes, quod statutum est in
Concilio Lateranensi, quia in de facto
sibi abibat, in pristinam obligatio-
nem restituit, ut constat ex illis verbis: *U-
circo sacri Lateranensi Concilio, qui
celebrati, vestigis inherendo prædictis, sed
olim validum erat Matrimonium contra-
denuntiationibus; ergo & modò. Nunc con-
stat ex his verbis: *Primo cum Synodus
madvertat, prohibitiones illas propter
inobedientiam jam non præfisse, & præ-
dicta perpendat, quæ ex illis clandestinis
jugiis ortum habent; præfinito termino, qui
in statu damnationis perennat, cum priore
uxore, cum qua clero contraxerit velidit, cum
alia palam contrahente, & cum ea in perpetuum
adulterio vivunt. Si in adulterio; ergo pro
Matrimonium clandestinum fuit validum
ut manifestum est.**

Probatur Conclusio Secunda: quia
le est in Matrimonio, ne ex limitatio-
bitione, absque clausula irritantis
tur, ut nos alibi docuimus cum
Testibus, n. 17. veri. *Sicis si temporaria
& Rota in noviss. ro. decis. 750. n. 3. Tri-
dentinum autem dum præcipit denuntia-
nes, non ponit Decretum irritans.*

Tertia probatio: quia Tridentinum
cap. 1. concedit, ex Episcopi dispensatione
posse denuntiationes subsequi, quæ
actum subsequi possunt, potius de solennitate
tatis testatur Felinus c. *Cum dilecti*, de Res-
criptis, n. 6. dicens: *Quartum signum: Quo-
do aliquid potest intervenire post actum,
nunquam potest dici, illud esse de forma; sed
potest appellari solemnitas effectualis, quæ
tribuit robur actui jam formato, sicut in
nuatio donationi, & cautio testamenti
casu cap. *Quamquam*, de Usuris in 6. Hæc
U.*

Ultimò probatur: quia quoties dispositio, præfigens tempus, concedit iudici arbitrium in prorogatione temporis; non dicitur illud de forma, ut docet Felinus sup. verf. *Ottavum signum*, ibi: Limita hæc primò, nisi dispositio, præfigens tempus, daret iudici arbitrium in procedendo: quia poterit iudex prorogare tempus, & non dicitur de forma: sed cùs si daretur arbitrium in decidendo tantum. Jam autem Tridentinum eod. cap. 1. concedit Ordinario arbitrium in prorogandis vel omittendis denuntiacionibus; ergo ea non pertinent ad formam & essentiam Matrimonii.

Idque (inquit Pontius lib. 5. c. 30. n. 2.) non semel declaratum est à Cardinalibus, quas Declarationes refert Farinacius, & communi DD. sensu receptum est, ita ut necessè non sit neque Declarationes, neque DD. referre. Hæc ille.

Equidem non nocebit unam Declarationem describere: Congregatio Concilii censuit, Matrimonium contractum non præmissis denuntiacionibus, nisi aliud obstat, irritum non esse. Mediolanensis 28. sept. 1591.

Praxis etiam huic sententiæ suffragatur. Adhuc à paucò tempore in diocesi Mechliniensi initum fuit quoddam Matrimonium, non præmissis denuntiacionibus, quod tamen usque in hodiernum diem, validum permansit, & semper permanebit.

Nihilominus oppositam sententiam tuentur Menoch. Confil. 69. n. 71. & seq. vol. 1. & Alii pauci apud Sanchez lib. 3. disp. 5. n. 2. ac probant 1. quia ad Matrimonium præsentia Parochi desideratur; hic autem non Parochi, sed privatæ personæ munus obit, dum omiffis denuntiacionibus interest Matrimonio: ergo est nullum.

Probat Minor: quia in Trid. sess. 24. c. 1. de Refor. Matr. conceditur Parochi limitata potestas assistendi Matrimonio, nempe præmissis denuntiacionibus; sed limitata causa limitatum producit effectum; *In agro*, ff. de Acquir. rer. dom. Ergo si Parochus excedens fines mandati, illis omiffis interfit, non ut Parochus sed ut privatus ager: quando enim iudex procedit ultra suæ potestatis limites, ut privatus agit.

Respondet Sanchez sup. n. 4. neg. Min. & ad probationem dicit: dari Parochi limitatam potestatem, quoad rectè & ritè agendum, dum præcipit Tridentinum Parochi, ut præmittat denuntiaciones, non tamen quoad validè agendum. Sicut dum præcipitur Iudici cap. *Cum medicinalis*, de Sent. Excom. in 6. ne excommunicet, nisi in scriptis, & præmissa trinâ monitione, traditur forma excommunicandi ritè & rectè, quæ minimè desideratur, ut valeat excommunicatio. Hæc ille.

Sed tu mecum Nota: in d. cap. nullam fieri mentionem trinæ monitionis. Interim excommunicationem latam sine scriptis validam esse, constat ex illis verbis d. cap. *Si quis tamen Judicum*, huiusmodi constitutionis temerarius extiterit violator, per mensem unum ab ingressu Ecclesiæ & divinis officiis noverit se in 6. *suspensum*: Superior verò ad quem recurritur, sententiam ipsam sine difficultate relaxans & c. Ergo talis excommunicatio tenebat. Ergo non omnia, quæ præscribuntur in iure à Iudicibus, aut aliis personis publicis observanda, præscribuntur ad validè agendum, sive ut forma substantialis; sed aliquando solum per modum cujusdam solemnitatis, ad ritè & rectè agendum.

Ex quo facilè respondetur ad alias rationes Adversariorum. Probat ergo 2. suam sententiam: Quia Trident. loquitur per ablativum absolutum ibi: *Quibus denuntiacionibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem Matrimonii procedatur*: ablativus autem absolutus conditionem importat; l. *A testatore*, 109. ff. de Condit. & demonstr. conditio autem formam, l. *Qui heredi*, & l. *Mevius*, ff. eod. tit. ut docet Felinus sup. verf. *Secundum signum*, ubi sic ait: Ubi in dispositione legis, vel hominis ponitur aliquid conditionaliter, illud dicitur esse de forma, Bald. in Authent. *Marri & avia*, ibi: *Quidam tamen dicunt* Cod. Quando mu. tu. offic. fun. pos. Et dicit, quòd conditio, quæ apponitur per legem, nunquam dicitur continere solemnitatem levem; imò oportet, quòd conditio existat. Hæc ille. Ergo omiffio denuntiacionum vitiat Matrimonium: omiffio enim formæ in quacunque minima parte vitiat actum, l. 1. in fine, ff. de Vent. inspic.

Quòd si dicas: esse conditionem juris communis, & ita tacitè intellectam, & proinde ejus expressionem nihil operari. Contra: quia longè alio modo exprimitur, quam jure antiquo inerat, & ita operari debet, nam jure antiquo (ut constat ex cap. fin. de Cland. depof. initio) non exprimebantur denuntiaciones per ablativum absolutum, nec limitabatur ibi potestas Parochi. Et estò limitaretur, non erat necessaria Parochi assistentia ad valorem Matrimonii: at in Trident. explicantur per ablativum absolutum, & limitatur potestas Parochi ad assistendum Matrimonio, ejus assistentia est necessaria ut valeat.

Respondet Sanchez sup. importare formam & conditionem, ut ritè & rectè celebrentur Matrimonia, non autem ut validè. Quod inde colligitur; quia ea conditio tacitè inerat; eratque tantum jure communi requisita ad ritè & rectè agendum; quare ejus expressio nihil novum operari debet: & licet

8. Excommunicatio lata sine scriptis valida est, ex c. 1. de sent. excom.

9. Secunda probatio opposita sententia.

Felinus

10. Pracluditur evasio,

Resp. San.



videatur quoad verborum sonum alio modo exprimi, quam jure inerat: at ex tenore Decreti Trident. manifestè habetur, non alio modo exprimi; quia dicitur: *Vestigiis sacri Concilii Lateranensis inhaerendo*: tum etiam, quia in clausula irritanti solum expressit praesentiam Parochi & testium. Hæc ille.

11. Sed contra, dicit aliquis; si illa verba important formam & conditionem; ergo omisso denuntiationum vitiat actum, quia omisso formæ in quacumque minima parte vitiat actum. Dicere autem; solum vitiat actum, quia non ritè & rectè celebratur Matrimonium, videtur esse petitio principii; quia idem est, ac dicere, non important formam & conditionem, de quo quaeritur.

Deinde; certum est, quòd Tridentinum amplius aliquid exigit, quam Concilium Lateranense, scilicet trinam denuntiationem, tribus continuis diebus festivis, quæ trina denuntiatio non erat necessaria jure antiquo, ut clarum est; & tamen rectè dicitur inhaerere vestigiis Concilii Lateranensis: ergo tamen Matrimonium foret irritum, quod celebratur non præmissis denuntiationibus, adhuc rectè dici posset, Concilium Trident. præcipere illas denuntiationes inhaerendo vestigiis Concilii Lateranensis.

Secunda Resp. Dic ergo: illa verba Trident. *Quibus denuntiationibus factis* &c. non importare formam seu conditionem propriè dictam, ut colligitur ex subjecta materia, & aliis circumstantiis, de quibus sup. in probationibus nostræ sententiæ; estò aliquando ablativus absolutus importet conditionem propriè dictam, seu formam substantialem.

12. Instantia. Si urgeas: forma nihil aliud est, quam quædam ordinata series, rem ad substantiam deducens: sed Tridentinum ibi constituit ordinem, quo procedendum est ad celebrandum Matrimonium; nempe, ut præcedant denuntiationes, & fiant tribus diebus feriatis continuis, & tandem coram Parocho & testibus: ergo totus is ordo est de essentiali forma.

Diluitur. Negatur Consequentia: quia tunc solum totus ordo est de essentiali forma, seu constituitur ut forma substantialis, quando ex aliis verbis seu circumstantiis non colligitur oppositum, sicut hic colligitur, ut patet ex antedictis.

13. Ultimæ arg. Adversariorum. L. §. Cod. de LL. Reg. 64. de Reg. juris in 6. Et Reg. 64. de Reg. juris in 6. sic ait: *Quæ contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi.* Sed Matrimonium non præmissis denuntiationibus celebratur contra jus; ergo haberi debet quasi infectum, & est irritum.

Resp. Sanchez. Respondet Sanchez sup. intelligi eos tex-

tus, ut factum contra legem habeatur pro infecto, quando lex statuit formam substantialem actûs; secus quando ex eo colligitur solum formam & modum, ut rectè dicitur scribi. Hæc ille.

Enim vero certissimum est, septius Matrimonia celebrari contra jus, quæ tamen communi omnium calculo sunt valida, arguuntur *Ad Apostolicam*, 16. de Regular. *Matrimonia prohibentur, quæ si facta fuerint, obnoxioris firmitatem.* Audiamus Concilium Trident. Reg. 64. Nonnullis casibus ab hæc Reg. disceditur: veluti in Matrimonio contracto post simplex continentiz votum, vel contractum interdictum Ecclesiæ, vel cum neophyto id est, cum ea, quam quis ante Baptismum in fidei Christianæ articulis instruit. Hæc ille. Quidni possum addere: in Matrimonio non præmissis denuntiationibus contracto. Nihil obstat, ut manifestum est ex antedictis. Vera itaque permatet Concilium Tridentinum, scilicet Tridentinum præcipere denuntiationes absque irritatione Matrimonium contracto mortali? Respondeo:

CONCLUSIO II.

Omittere omnes denuntiationes, seu clusâ debitâ dispensatione, & justâ causâ, est peccatum mortale: secus unam.

Prima pars, scilicet peccare scilicet Peccatum, admittere Matrimonio, & contrahentes, non præmissis denuntiationibus, est communis DD. sententia; et in ea diocesi non sit excommunicatio Synodalis contra omittentes, & Parochus scilicet non sit sufficientem diligentiam ad exco-

comunicandum, an sit impedimentum. Probatur i. ex verbis tum Concilii Lateranensis, tum Concilii Tridentini, quæ nant rigorosum præceptum in materia, quoniam ex omissione denuntiationum sequi possunt multa mala, scilicet Matrimonia invalida, & per consequens peccata fornicationes, aut etiam adulteria. Quis igitur hoc præceptum graviter obligatum ubi non est excommunicatio Synodalis contra omittentes? Nisi enim omisso illius gravis materia, immeritò Synodus excommunicaret omittentes; cum excommunicatio major, quam hic intelligo, sit poena gravis improporcionata peccato veniali.

Sed neque diligentia Parochi hoc præceptum factis quippe denuntiationibus, certum est fore, ut ad populi notitiam perveniat Matrimonium, & magis timent omnes impedimentum occultare, quod norunt: & aliquid valeret ea diligentia, transgreditur Pa-

B O
Sacramentum
Matrimonii